

توبه گمراهان استجابت نمیگردد

دینالدین: الحاح سابقه عابد پیمان سویدن

Ketabton.com

۱۳۹۶

تتبع ونگارش:
الحاج امین الدین « سعیدی - سعید افغانی »
مدیر مرکز مطالعات ستراتژیکی افغان و
مسؤل مرکز فرهنگی بحق لاره - جرمنی

www.masjed.nu

توبه گمراهان استجابت نمیگردد

توبه در لغت «توبه» و «توب» به معنای رجوع و بازگشت است.

راغب در مفردات خود مینویسد :

توب به معنای ترک گناه به زیباترین صورت است و آن رساترین گونه معذرت‌خواهی است، زیرا عذرخواستن بر سه نوع است: یا شخص عذرخواه می‌گوید: فلان کار را نکرده‌ام یا می‌گوید: آن کار را کرده‌ام، ولی منظورم از آن کار چنین و چنان بوده است و یا این که می‌گوید:

آن کار را کرده‌ام ولی بد نموده‌ام و دیگر بار تکرار نخواهم کرد. که در شرع نوع آخر بحیث توبه شناخته میشود .

توبه در اصطلاح :

توبه در اصطلاح ، بازگشت از گناه و ترک آن است .

راغب مینویسد : « توبه در شرع عبارت است از ترک گناه به خاطر اینکه کاری بدی است و پشیمانی بر آن چه آنچه در گذشته واقع شده‌است و تصمیم بر ترک گناه و جبران اعمال .

خواننده محترم !

همانطوریکه از فهم لغوی و اصطلاحی توبه فهمیده میشود ، توبه در حقیقت ، پشیمانی قلبی است؛ این ندامت و پشیمانی نه تنها در قلب اراده و تصمیم است بلکه این تصمیم و اراده باید در عمل انسان ظاهر گردد و نشان داده شود ، که مهمترین عمل در این مورد همانا انجام واجبات و ترک محرمات است .

در این جای شکی نیست که پروردگار با عظمت ما توبه کسی را قبول می‌کند که واقعاً از عمل ناشایسته خویش از عمق دل پشیمان و نادم شود و درصدد جبران آن برآید ، و وسیله وصول بدین امر نشان دادن در عمل است .

قرآن عظیم الشان میفرماید توبه اشخاصیکه نه از طی دل پشیمان و نادم و در عمل به اصلاح خویش پردازند توبه شان مورد استجابات در بار پروردگار قرار میگیرد . « **إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَ أَصْلَحُوا** » (سوره : بقره آیه ۱۶)

در این حالت که پروردگار از روی لطف و مهربانی خویش ، توبه بنده خود را قبول میکند. عدم پذیرش توبه، برخلاف هدف خدا است و الله این کار را نمیکند. پروردگار با عظمت ما دروازه های توبه را تا به روز قیامت باز گذاشته است ، اگر خدا ناخواسته دروازه های توبه بسته شود، انگیزه تکامل از بین میرود، انسان به تباهی ، فلاکت و در نهایت امر به سقوط و بد بختی بزرگی مواجه میگردد . بجز از توبه هیچ راه برای نجات انسان باقی نمی ماند .

ولی هستند انسانهای که بادر نظر داشت این همه انظار ها و هوشدار ها به جهالت خویش پا فشاری مینمایند و غرق در گمراهی اند و از خالق خویش نه تنها انکار مینمایند بلکه با تمام حيله و شرارت شیطانی خویش مصروف گمراهی سایر انسانها می باشند و با وقاحت دست به تبلیغات شرکی میزند.

پروردگار با عظمت در سوره نساء آیات 48 و 116 میفرماید:

« إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَى إِثْمًا عَظِيمًا. » (بتحقیق الله نمی آمرزد شرک آوردن باورا و می آمرزد پایین تر از آنرا برای هرکس که بخواد می آمرزد و آنکه بخدا شرک آورد پس بتحقیق گناه بزرگی را مرتکب شده است).

وباز میفرماید :

« إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا. » بتحقیق الله نمی آمرزد شرک آوردن باورا و می آمرزد پایین تر از آنرا برای هرکس که بخواد و آنکه شریک برای خدا قائل شود پس بتحقیق گمراه شده گمراهی دوری».

مشرکین و گمراهان دشمنی به دین و خدمتگاران آنرا وظیفه خویش گشتانده و به جز فتنه، کدورت و عداوت چیزی دیگر در برنامه‌های زندگی شان نیست اینها قبل از همه بر خود ظلم میکنند تا بر علیه دیگران جفا و تهمت. در هدایات و ارشادات دین مقدس اسلام با تمام وضاحت بیان و پیش بینی گردیده است که : توبه انسانها که تحریف کنندگان آیات الهی و احادیث نبوی و منکرین اعتقادات دینی اند و بدعت‌گذاران در دین اند و یا تمام کسانی که موجب گمراهی مردم می‌شوند، قبول نمی گردد .

این نوع اشخاص شامل لطف پروردگار نبوده و مانده فرعون در جهالت غرق و به غضب الهی گرفتار میگردند . بخصوص انچه اشخاصیکه از طریق وسایل اطلاعات جمعی (رادیو ، تلویزون ، جراید مجلات ، سایت های اینترنتی) و یا نوشتن کتاب و مقاله، شعر مردم را به گمراهی می کشانند، و شب روز در تلاش اند که حقایق اسلامی را برای مردم بطور انحرافی تعریف و تفسیر نماید ، گاهی کتاب الله یعنی قرآن عظیم الشان و گاهی سنت نبوی احادیث پیامبر اسلام ، و گاهی هم شخصیت والای پیامبر صلی الله علیه وسلم را مورد اهانت و تمسخر قرار میدهند .

اگر همچو اشخاص صد ها سال در گنج خانه خلوت کند و از بارگاه متعال تقاضای عفو و بخشش کند، توبه‌اش تا وقتی قبول نمیگردد ، تا زمانیکه تمام افرادی را که به خاطر نوشته ها و گفتارهای پوچ و بی منطق خویش به انحراف کشیده و یا متزلزل ساخته اند، دوباره به واقعیت بر نه گردانند .

در این جا شک نیست که گناه هر چه باشد، با توبه پاک می‌شود، عفو عمومی و فراگیر، پیام مهم آیه‌ای از قرآن مجید است: « قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَتِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا؛ بگوای بندگان من که بر خود ستم کرده‌اید! از رحمت الله نا امید نشوید که خدا همه گناهان را خواهد بخشید. » (سوره زمر : آیه ۵۳) مگر آنچه افراد که خود گمراه اند و توسط زبان و قلم خویش به گمراهی سایرین مشغول اند مورد استجابات قرار نگرفته و بلاخره در دنیا شرمسار و در آخرت در جهنم و لعنت پروردگار بسر شان خواهد بود .

طوریکه قبلاً یادآور شدیم ، قرآن عظیم الشان در مورد مشرک و مبلغین افکار شرکی، کفری و الحاد میفرماید که پروردگار از همه گناهان می‌گذرد ولی از گناه شرک نمی‌گذرد: « **أَنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ**؛ خداوند شرک را نمی‌بخشد و کمتر از آن را برای هر کس که بخواد می‌آمرزد» . (سوره نساء آیه ۱۱۶) .

تعدادی از علماء بدین عقیده اند که : در الفاظ آیات توبه مفاهیم عمومیت دیده میشود و به اصطلاح شامل حال همه انسانها میگردد که در موضع ، شرک را نیز در برمیگیرد و میگویند ، مشرکین نیز شامل این حکم میگردند طوری که میفرماید : (وَهُوَ الَّذِي يُقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ؛ او است که توبه را از بندگان می پذیرد) (سوره شوری آیه ۲۵ .) . در جواب باید گفت که در این جا ی شک نیست که : این آیه و سایر آیات دیگر که شامل احکام توبه اند ، بخشوده شدن شرک در پرتو توبه نیز می باشد . پس منظور از عدم عفو مشرک ، عدم پذیرش توبه وی نیست ، بلکه هدف آن است که برخی از گناهان ، بدون توبه نیز بر اثر رحمت گسترده خدا ، با راه هایی مانند انجام کارهای نیک ، و ترک گناه کبیره بخشوده می شوند ، ولی هرگز شرک در قلمرو این رحمت خاص قرار نمی گیرد ، زیرا مشرک هیچ گونه شایستگی برای نزول رحمت پروردگار را ندارد . البته بخشیده شدن در پرتو توبه یک امر بدیهی است . کسانی که در صدر اسلام به دین می گرویدند و پیامبر اسلام آنان را می پذیرفت ، مشرک بودند . پس توبه و بازگشت از گناه ، همه گناهان حتی شرک را می شوید . ولی این امر شامل آنده از مشرکین و ملحدین که امر پروردگار برایش رسیده باشد و با آنهم مثل شیطان خبیث در لجابت و احمقت مصروف است و به گمراهی مردم مشغول است ، نمیگردد .

توبه فرعون چرا قبول نشد؟

توبه فرعون بخاطر قبول نشد که ایمان آوردن فرعون در وضع اضطراری و از سر ناچاری صورت گرفته بود ، یعنی زمانی که فرعون به حالت رسید که چاره فرار از حالات که در آن قرار داشت برایش غیر ممکن بود و از طرف دیگر راه نجات از آن نداشت مرگ اش حتمی بود ، بنا توبه و پیشیمانی اش برایش هیچ فایده ای نرساند ، این است حالات و سرنوشت تمام مجرمین و گناهکاران و کمراهان که در حالات اضطرار توبه هیچ فایده برایشان رسانده نمیتواند .

قرآن عظیم الشان با زیبایی خاصی بیان میدارد : « حَتَّىٰ إِذَا أَدْرَكَهُ الْعَرَقُ قَالَ آمَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي آمَنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَ أَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ؛ هنگامی که غرقاب دامن فرعون را گرفت ، گفت : ایمان آوردم که هیچ معبودی جز کسی که بنی اسرائیل به او ایمان آورده اند ، وجود ندارد و من از تسلیم شدگان هستم . » (سوره یونس : آیه ۹۰ .)
به همین دلیل پروردگار او را مخاطب ساخت و فرمود : « الْآنَ وَ قَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَ كُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ؛ اکنون ایمان می آوری ، در حالی که پیش از این طغیان و عصیان کردی و در صف مفسدان قرار داشتی؟! »

خواننده محترم !

این حکم مختص فرعون نیست یکی از شرایط پذیرش توبه ، آن است که قبل از فرا رسیدن مرگ ، توبه صورت گیرد ، همان طور که قرآن کریم می فرماید : « وَ لَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْآنَ؛ برای کسانی که کارهای سو انجام دهند و به هنگام فرارسیدن مرگ توبه کنند ، توبه ای نیست » . (سوره نسا : آیه ۱۸)

البته این آیه با مفاهیم آیات که میگوید : توبه تا آخرین نفس پذیرفته می شود ، منافاتی ندارد ، زیرا منظور از آن ، لحظاتی است که هنوز نشانه های قطعی مرگ را مشاهده

نکرده و به اصطلاح دید برزخی پیدا نکرده است.

پروردگارا! ما را از توبه گذاران واقعی قرار ده و ما را از گمراهی نجات ده .
آنها که در همه حالات الله تعالی را حاضر و ناظر میدانند هیچگاه نباید مرتکب کفر شده و
به تبلیغ شر و فساد پردازد ذات الهی مبری از تمام این فتنه و فساد است که بروی میبندد و
متخلفین درین راستا قبل از همه و قبل از اینکه به دیگران ضرر متوجه شود به خود شان
ضرر برمیگردد.

بهترین را به مراجعه به خود اعمال و کردار خود و مصداق این آیه قرآنی عمل کردن
امکان دیگر برای ما انسانها وجود ندارد . باید با تمام صداقت بیان بداریم : « رَبَّنَا ظَلَمْنَا
أَنْفُسَنَا وَ أَنْ لَمْ نَعْفِرْ لَنَا وَ تَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ؛ خدایا، به خود ظلم کردیم و اگر
ما را نیامرزی و رحم نکنی، از زیانکاران خواهیم بود» (سوره اعراف آیه ۲۳).

انسان قبل و بعد از توبه :

کسیکه از گناه توبه کند مانند شخصی است که اصلاً گناه نکرده است. بلکه حتی ممکن
است انسان بعد از گناه (با توبه) در وضعیت قبل از گناه بهتر باشد .

مطابق شهادت و تعریف قرآن عظیم الشان عین همین حالت برای ادم و حوا رخ داد :
ابن قیم رحمه الله در تفسیر این واقعه مینویسد :

«تا چه اندازه تفاوت است بین حال آدم علیه السلام قبل از گناه و توبه که خداوند به او
فرمود: (برای توست که در آن (جنت) گرسنه نشوی و عریان نشوی، و تو در آن
تشنه نخواهی شد و (گرمای) آفتاب را نبینی» (سوره طه/118-119)

و در وضعیت بعد از توبه قرآن عظیم الشان میفرماید : (پس از آن پروردگار ش او را
باز برگزیده نمود و توبه اش را پذیرفت و او را هدایت کرد) (سوره طه/122)
توجه بفرماید :

حالت اول آدم حالت خوردن و نوشیدن و لذت بردن بود، اما حالت دوم حالت برگزیدگی
و هدایت است. و چه تفاوت است بین این دو منزلت.»

همچنان از برخی از سلف نقل شده که داود علیه السلام پس از توبه بهتر از قبل آن بود.
بنابراین هر کس بطوری صادقانه و اخلاصمندانانه توبه کند ، و توبه اش توبه نصح باشد و از

اعمال گناه بطوره صادقانه دست بردارد ، به طور یقین در زندگی و کارهایش برکت
حاصل خواهد شد و هر کس توبه کند برای گناهی که قبل از توبه انجام داده است مؤاخذ
نخواهد شد. و این از فضل گسترده الله سبحانه و تعالی است.

بلکه حتی بزرگواری و کرم خداوند تا آنجاست که گناهان را (با توبه صادقانه) تبدیل به
نیکی ها می کند :

الله سبحانه و تعالی پس از نام بردن گناهان بزرگ در سوره فرقان می فرماید: « مگر
آنکه توبه کند و ایمان بیاورد و عمل صالح انجام دهد پس خداوند بدی های آنان را به
نیکی ها مبدل می سازد و الله غفور و رحیم است) (سوره فرقان/70)

توبه در پیری

در این هیچ جای شک نیست که : دروازه توبه و راه بازگشت به سوی پروردگار را هیچ
کس نمیتواند مسدود سازد ، و در همه وقت دروازه توبه باز هست مگر در وقت سكرات
موت و همچنین هنگامی که افتاب از مغرب طلوع میکند که یکی از علائم بزرگ قیامت

هست و علت عدم پذیرفته شدن توبه در این دو وقت این هست که در این لحظات همه کس به خداوند ایمان خواهند آورد، ولی این ایمان، ایمان بعد از معاینه و آشکار شدن حقیقت هست، لذا از هیچکس پذیرفته نمیشود، ولی تا زمانیکه سكرات نیامده و آفتاب از مغرب طلوع نکرده، هر شخصی میتواند توبه کند و به خداوند برگردد و خداوند متعال توبه کنندگان را دوست میدارد.

در روایتی پیامبر صلی الله علیه و سلم فرمودند که: « قَالَ رَجُلٌ: وَاللَّهِ لَا يَغْفِرُ اللَّهُ لِفُلَانٍ، فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: مَنْ ذَا الَّذِي يَتَأَلَّى عَلَيَّ أَنْ لَا أَغْفِرَ لِفُلَانٍ إِنِّي قَدْ عَفَرْتُ لَهُ، وَ أَحْبَبْتُ عَمَلَكَ » (روایت مسلم)، یعنی: (مردی گفت: سوگند به خدا که خداوند فلانی را نمی آمرزد. خداوند فرمود: کیست که بر من سوگند می خورد که فلانی را نمی آمرزم همانا من او را آمرزیدم و عملت را ضایع نمودم).

بنابراین کسی نمیتواند بگوید که خداوند فلان را نمیبخشد و یا جلو توبه او را بگیرد، پس این شخص باید هر چه زودتر به خداوند متعال برگردد و فریب شیطان را نخورد و از رحمت خداوند مأیوس نشود زیرا یأس از رحمت خداوند گناه کبیره هست و یعقوب علیه السلام به فرزندانش گفت: « إِنَّهُ لَا يَيْأَسُ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ » (سوره یوسف 87)، یعنی: (بدرستیکه از رحمت خدا جز گروه کافران نا امید نمیشوند.) و خداوند میفرماید: « ... إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ » (سوره البقرة: 222)، یعنی: (بدرستیکه خداوند آنانیکه زیاد توبه نموده و بسیار پاکیزه کاری می نمایند را دوست میدارد)

و پیامبر صلی الله علیه و سلم فرمودند: « انما الاعمال بالخوااتم »، یعنی: (بدرستیکه اعتبار اعمال به پایانش هست)، پس اگر کسی یک عُمَر عبادت خداوند کند ولی نهایتا مرتد و کافر شود و بمیرد اعمالش به هدر خواهد رفت، و اگر کسی گناهکار باشد و سپس توبه کند و روی توبه بمیرد ان شاء الله گناهانش آمرزیده و رستگار خواهد شد.

پایان

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**